

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**BAYATI-ŞIRAZ MAKAMINDA
TAKSİM YAPARKEN
ŞUBE KURULUŞLARI**

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALPAY ÜNSAL

41025

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 24 Ocak 1994

Tezin Savunulduğu Tarih

Tez Danışmanı

:Doç.Şenel Önaldi

Diğer Juri Üyeleri

:Prof.Dr. Alaaddin Yavaşça

Yrd.Doç.Afşin Emiralioğlu

OCAK 1994

ÖNSÖZ

Türk müziğinde Taksim sanatı çok önemli bir yer tutar. Çok eski sanatçıların yaptıkları taksimler iyi bir notalama sistemi ve kayıt cihazlarının olmayışı nedeniyle günümüze ulaşamamıştır. Ancak Cumhuriyet dönemi sonrası sanatçıların taksimleri bize ulaşmaktadır.

Taksim sanatı müziğin en üst seviyesi olduğu için tecrübeli bir hoca tarafından yapılması ve öğrenilmesi daha uygundur. Bu işin bilimselik kazanması açısından notaya aldığımız taksimlerinde bir hoca tarafından değerlendirilerek öğrenilmesi yerinde olacaktır.

Bu çalışmada danışmanlığını yürüten sayın hocam Doç.Dr.Şenel Önaldı'ya, Doç.Dr.Fikret Değerli ve tüm konservatuar öğretim üyelerine teşekkür ederim.

Alpay Ünsal
İstanbul 1994

İÇİNDEKİLER

ÖZET

SUMMARY

KURZE FASSUNG

BÖLÜM 1

GİRİŞ.....1

**BÖLÜM 2 TAKSİM SANATININ TARİHİ ÜZERİNE BİLGİ VE
GÖRÜŞLER.....2**

BÖLÜM 3 BAYATI-ŞIRAZ MAKAMININ YAPISI

    3.A. Bayatı-Şiraz Makamının Ses Sırası.....5
    3.B. Perdelerin Makamdaki Görevleri.....6
    3.C. Bayatı Şiraz Makamında Mümkün Olan Sığrama
        Hareketlerini Gösteren Cetvel.....8
    3.D. Yarım ve Tam Kadanslar.....9

BÖLÜM 4 ÖRNEK TAKSİMLER VE ANALİZİ

    4.A. 1 Numaralı Taksim.....20
    4.B. 2 Numaralı Taksim.....22

BÖLÜM 5 SONUÇ

Model Başatı Şiraz Taksimi.....53
Kullanılan Kısaltma ve Özel İşaretler.....66
Bibliyografya.....67
Biyografi.....68

Ö Z E T

Bu araştırma Bayatı-Şiraz makamında taksim yaparken şube kuruşları olarak hazırlanmıştır. Eserde Bayatı-Şiraz makamına nasıl başlanacağı ve Bayatı-Şiraz makamı içerisinde bulunan şubelerin nasıl kurulacağı üzerinde durulmuştur. Azerbaycan'daki Üsdat Tarzenlerin yaptıkları taksimler örnek alınmıştır.

Sonuç olarak taksimlerin analizi yapılarak model Bayatı-Şiraz taksimi verilmiştir.

Bu araştırmanın konservatuvarın yüksek bölümü tar öğrencilerine faydalı olacağına inanıyorum.

SUMMARY

This research has been carried out as an introduction to the Beyati-Shiraz Makam and its branches. It has a look at the way Beyati-Shiraz begins as well as the Formation of the branches within it. It is drawn from the works of Azerbaijani great masters and the way they perform these improvisations. It is believed that this analysis will be helpful to Tar students doing their graduate studies at the conservatory.

Part 1 Intioduction:

We have been analyzing our music, which is one of the factors that built up our national culture, at an academic level only since 1976. The art of performing instrumental solos which we can also name intstrumenal music has an important place in our music. Instrumental solo is made by improvising. It solely depends on the performers creativity and musical capability.

There is no serious study made on the education and training of this point. We can only talk about some studies in Azerbaijan.

In this study, the mode "Bayati-Shiraz" is examined and the facts that how one can perform improvisational instrumental solos and which branches one will form and how will helche perform this are analyzed. Instrumental solos performed by great tormasters have been taken as exemplary in order to reach the original model.

In this research, original tar instrumental solo cassettes, long-plays, and cassette player, long-play player and tar have been used as medwm.

Part 2: Some informatian and considerations about the history of the art of performing instrumental solos.

Improvisational instrumental solo: Improvisational solo in Turkish music which is performed either with instruments or vocally and which has no tempo. The popular name of the improvisational solo performed by the singer is "extempore tune". It is mostly without tempo. It may occasionally performed in tempo. Instrument and vocal parts may alternate among various instruments.

However the original solo is performed by a single instrument or single vocal part. It has an important place in Turkish music. Some great instrument players and singers, or even virtuosos can fail to perform a satisfactory improvisational solo. Because this is somewhat a matter of composing improvisationally. However, experienced performers, even they lack of composing ability, can perform satisfactory solos by memorizing specific patterns and utilizing their experiences in modes and transposal of scales.

Solo may vary between less than half a minute and more than an hour. It is not dependant with time. It is got to do with the performers improvisational capability, beauty of vocal and instrumental sound and ability of capturing the attention of the listener. It also exists in western music. Its role is crucial in jazz. It is well adorned in spanish national and folk music and it was taken from Arabic music. It is not easy to dictate instrumental solo and extemporary tune, since they are performed without tempo. Reading such tones is also difficult due to the same reason.

YÜCEL PAŞMAKÇI "Folk artist plays in a way to show the movement of the regional song. The stating point is to give way to regional song. Formerly it was called giving way to that, now it is called "intio". Eastern regions are also affected by the art music and intros became solos. Intros (giving way) are in every case moves according the regional songs of that region. For example Hadji Taschan plays the bozlaq before singing. Intros were performed in radio after a short time of it was formed. However today in broadcast it became a medium of

III

filling time.

YALÇIN TURA. "The begining of the art of introductory solos in Turkish music is unknown. However it is role can not be neglected in collective performance. Our introductory solos, however, divides into parts.

1. Introduction solo: Presents the peculiarities of the mode that will be performed. Introduction-mediant part (usually transposition is made), conclusion part.

2. "Transposition solo" is performed between consecutive modes.

3. Finde solo: Reminds the listener of the finishing mode.

"Destgah" style mode solos are mostly performed by western Turks. It doesnot exist in ottoman music and in today's music. It is not still in use.

Old people divided the modes in four biances; Rast-Dügah-Segah-Chargah. Since recent times, in our music too, the performer moved to dugah after begining in the pitch rast and presenting the modes pausing in rast. It is only in the art of soloing that this type of relation lacks.

CÜNEYD ORHON: We can only go back 60 years before when we deal with the history of improvisational solo. Since then there occored some changes in attitudes. Both the extempore tune and the instrumental solo have lost their former places.

Thectreat instrumentalist presents the transpositions which are used in the composition within the intioduction solo. However, the solo which is accepted is the one performed within the same mode

without going out the mode performed. This is quite difficult and requires mastery of performance.

There is also. "Fihrist solo" in which the performer begins with a certain mode an then transposes to many modes. However this is much more easy.

Extempore song is the mastery of singer ship The same is tine for instrumental soloing. Many singers were forgotten because they failed to perform extempore songs.

SENEL ÖNALDI: "I will suggest a hypothesis; How did the development of soloing and its history took place?

The art of soloing, that is improvisation, is the product of the cumulative human thought. How does these come to existence? How can it develop? Eventhough, music is performed by human beings, it is originally found in nature. The animal kingdom is in a kind of harmony, and the same is true for the living nature an inorganic nature. We call the regolated forms of these harmonies melodies in tempo. But if they lack tempo, rthym and they are performed accidentally this is called improvisation. For example, the sound of the wind with its unstable and unrhytmic pattein must be accopted as improvisation.

What is human improvisation beyond these? Mankind should fill his/her brain with sounds taken from music and nature. Only by this way, some develops depending on the performs capability. However much there is no definition for solo, forme it is the oldest form of art of music. Because before realizing tempo and rhytm, mankind was to create unstable and unpauising sounds just like the ones in nature. Because improvisation exists independent from mankind anyway. However when we bok at

the past, we recognize regional songs among the improvisation forms. Regional songs are too products of the art of improvisation. If regional songs go back to earliest times, then improvisation is also as old as them. If folk-song came to existence within the regional songs (I am in favour of this ideal, the test of modes in East are in forms of improvisation of the human voice. That is, on the authority of our today's ideas improvisation began not with instrumental sounds but with human voice. The degree that make them more satisfactory and more harmonious is the performers taste. In short, what I want to tell is that performing such a composition within today's rules -it maybe with an instrument or by human voice- is a sign that the performer benefits from great mastery of his/her art. That is, human being can perform this only if he/she is on the top his/her art. However there are some cases that we can call; divine dispensation. This is the performance done combining manner of hearing with the performers character. Here the performer lacks of education. The result is that in some arts there occurs a spontaneous improvisation form. However one can not the curial role of knowledge. These kind of performers studied the theory practically (that is by their manner of hearing). He/she acquire this by actually singing or playing. Basically, if one gets the knowledge by listening to music and if he/she begins this in early ages, then their capability for the art of improvisation reaches its highest point. If such a person combines these experiences with the theory, the harmony of the process becomes more sound. There fore the beauty of this harmony requires years of experience and

knowledge on the part of the performer. The art of improvisation captures its target only by this way. Otherwise it is an easy thinking to believe that every instrumentalist and performer can do these. Because this art is the highest point of art. Therefore mode knowledge, transpositions in modes, movements and the parctic intelligence within these movements is much more important. It is a must for a person to posses a sharp intelligence. otherwise it is a vain to expect satisfactory improvization from an ordinary intelligence.

PART 3

A. The scale of the mode Bayati-Shiraz.

Two equal tetradnords built on the formula 1-1-1/2 and combined together by an intermediate semiton (in relation to the first grade of the upper tetrachord) form the scale of the mode of "Bayati-Shiraz".

The last grade of the lower tetrachord in this scale is the tonic of the mode. If the pitch Bayati-Shiraz, DO, in the first octave is tonic then the scale of the mode forms gradual succession minör sixths. That is the scale begining with the tonic and the upper supertonic of the quint of the tonic (A flat) forms a minör sixth. If the upper supertonic of the quint of the tonic is A natural then the scale is major sixth.

Scale

B The functions of the grades in the mode:

Sol Lower Quart of the tonic: The first grade of the scale. A spring upwards to the tonic (Bayati-Shiraz=Do) is allowed from this grade.

La Lower Mediant of the tonic: A spring to the tonic and super-tonic (simayi-ṣems=Re) of keynote.

Si Leading tone: A spring to the super-tonic of the keynote (simayi-ṣems=Re) is allowed from this grade.

Do Tonic: Spring from this grade are allowed: upwards-to the quait and the quint, downwards-to the mediant and quait.

Re Super tonik of keynote: It is called Simayi-ṣems grade-spring from this grade are allowed: upwards-to the quait and the quint of the tonic, downwards-to the leading tone of tonic.

Mi Upper mediant of tonic: Springs from this grade are allowed: to the super-tonic of the keynote and the tonic.

Fa Upper quart of the tonic: Springs from this grade are allowed: to the super-tonic of the keynote and to the tonic.

Sol Quint of the tonic: Spring from this grade are allowed: downwards-to the upper mediant of the tonic, to the leading tone of the tonic and to the tonic.

La Super-tonic of the quint of the tonic: Only one spring to the upper quart of the tonic is allowed from this grade.

From the above descriptions we come to these conclusions:

a) The grades that must be stressed in the scale of mode Bayati-Shiraz are;

1. Tonic
2. Quint of the tonic and supertonic of keynote.
3. Lower mediant,quint and upper mediant of keynote

4. Leading tone and lower quart of keynote.

5. Super tonic of quint of the keynote.

b) When we examine the table one may think that there is only one strong grade in the mode. That is, the grade must be foregroonded is Simayi-Şems=Re. In fact this grade is only one of the strong grades. There are two other strong grades; one of them is lower mediant of the tonic and the other is upper quart of the tonic.

c) The grade, which is related with other grades in first place both from upper and lower grades in the scale is the tonic. Then comes the supertonic of the tonic. This is followed by Mi bemed, which is the upper mediant of the tonic. Among the grades that relates with preceding grades, şikeşteyr.

Fais: Sol is the first. Then comes Muhalif:Fa.

Among the grades that relates with subsequent grades, Bayati-İsfahan=LA is the first.

C: Table of permissible springs in the scale of the mode Bayati-Shiraz.

The Mode Bayati-Shiraz is completed with, BERDASHT-ISFAHANEK-TONIC OF BAYATI SHIRAZ-NİŞİBİ FERAZ-BAYATI ISFAHAN-ZİL BAYATI SHIRAZ-HAVERAN-UZZAL (Sometimes "MEHLİT", a mixture of uzzal and şikeşteyi fais, and "DILRUBA") and TONIC of BAYATI SHIRAZ.

For the beginners; TONIC OF BAYATI SHIRAZ (Maybe, Berdast comes before this)-BAYATI ISFAHAN (Maybe "Nişibi-Feraz" comes before this).

It may be concluded sometimes with the branch "UZZAL" and sometimes directly with the tonic of Bayati-Shiraz.

On the authority of the researches of Vakif

Abdulkasimov, formerly, the following branches existed in the mode Bayati-Shiraz.

Mayeyi Bayati-Shiraz, Bayati-İsfahan, Ebülcep, Adzerbaijan, Bayati-Kürt, Hadji Yuni, Dechti, Katar, Huzzal, Mayeyi Bayati-Shiraz.

Then many of these branches were built in other modes and they were included by these modes, and the others were forgotten.

According to the researches of Tariel, Aydinoğlu Mehmetov, formerly the following branches were built in the mode Bayati-Shiraz.

Berdasht, Bayati-İsfahan, Bayati-Kürt, Bayati-Acem, Baba-Tahiri, Haveran, Mayeyi Bayati Shiraz.

Today the following branches are used:

Berdasht, Maye, Nishibi-Feraz, Bayati-İsfahan, Zil Bayati-Shiraz, Haveran, Uzzal, Mayeyi Bayati-Shiraz.

On the authority of the researches, the scales used and the branches built today are as follows:

Kurze Fassung

Als man die Melodische Werte Bayati-Şiraz improvisiert, hat man diese Muzikaloteile untersucht. In dieser Melodi ist wichtig, wie diese Bayati-Şiraz anfangt und wie die Abteile dieser Weise eingesetzt sind. Man hat die Melodien der Aseraidschanerischen Tar Meister als Muster angenommen.

Zwischen der verschiedenen Melodien hat man zum Schluf Bayati-Şiraz als Model Melodie ausgesieht.

Bölüm 1 Giriş:

Milli kültürümüzü meydana getiren unsurlardan biri olan müziğimizi ancak 1976'dan itibaren Akademik bir düzeyde inceliyoruz. Müziğimizde saz müziğide dediğimiz Taksim sanatı çok önemli bir yer tutar. Taksim irticalı olarak yapılır. Tamamen icracının yaratıcılığı ve müzikalitesine bağlıdır.

Bu konunun eğitim ve öğretiminde bugüne kadar ciddi bir çalışma yapıldığına rastlanmamaktadır. Ancak Azerbaycan'da bazı çalışmalar olmuştur.

Bu araştırmada Bayatı-Şiraz makamı ele alınarak incelenmiş ve bu makamda nasıl Taksim yapılacağı ve hangi şubelerin nasıl kurulacağı üzerinde durulmuştur. Üsdət tarzenlerin yapmış oldukları taksimleri örnek alınarak asıl modele ulaşılmıştır.

Araştırmada Azerbaycan'dan elde edilen orijinal tur taksim kasetleri, plakları, tar vb. araçlar kullanılmıştır. Kaset çalar, plak çalar.

BÖLÜM 2 TAKSİM SAN'ATININ TARİHİ ÜZERİNE BİLGİ VE GÖRÜŞLER

TAKSİM: Türk müziğinde saz veya sözle yapılan ve usulsüz olan irticalı solodur. Hanendenin yaptığı taksime daha çok halk dilinde "gazel" denir. Umumiyetle usûlsüzdür. Yer yer usûle girebilir. Saz-söz, çeşitli sazlar arasında karşılıklı olabilir. Fakat esas, solo tek saz veya tek sestir. Türk müziğinde mühim yer tutar. Bazı çok iyi sâzende ve hânendeler, hatta virtüozlar iyi taksim edemezler. Zira bu, irticâli bestekârlıktır.. Fakat tecrübecli icracılar, bestekârlık kaabiliyeti taşımalar bile, belirli kalıpları ezberliyerek, makâm ve şed tecrübeleriyle, muntazam taksim ederler.

Taksim, yarınl, yarınl dakikadan kısa veya bir saatten uzun olabilir. Zamanla kayıtlı değildir. Taksim yapan veya yapanların irtical kaa biliyetleri, ses ve saz güzellikleri ve dinleyenin ilgisini muhafaza derecesi ile alâkalıdır. Batı müziğinde de mevcuttur. Caz'da çok mühimdir. İspanyol millî ve halk müziğinde de büyük önemi vardır ki Arap müziğinden alınmıştır. Saz taksimi ve gazelin notaya alınması usulsüz olukları için kolay değildir. Bu notaların okunması da yine aynı sebep-ten zordur. (1)

YÜCEL PAŞMAKÇI: "Halk san'atçısı, uzun havanın seyrini gösterir bir şekilde çalardır. Çıkış noktası, uzun havaya yol gösterilmesi şeklindedir. Eskiden yol gösterme olarak tabir edilirdi şimdi açış adını almıştır. Doğu yörelerinde san'at müziğinden etkilenmiş ve yol göstermeler taksime dönüşmüştür. Açışlar (yol gösterme) mutlaka o yörenin uzun havalarına göre yönlenmiştir. Örneğin Hacı Taşan okuduğu bozlağı, önce sazla çalardır. Açışlar radyonun kuruluşundan bir süre sonra radyoda da icra edilmeye başlanmıştır. Ancak bugün yaynlarda bir süre doldurma vasıtası haline dönüşmüştür."

YALÇIN TURA: "Türk müziğinde taksim san'atının başlangıcı meçhûldür. Ancak toplu icraalarda önemli yer tutar. Bizdeki taksimler ise bölümlere ayrılır.

(1) ÖZTUNA Yılmaz, Türk Musikisi Ansiklopedisi. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1976, Cilt 2, sayfa 298

1-Giriş taksimi: İcra edilecek makâmin özelliklerini gösterir. Giriş-Orta bölüm (Genellikle geçki yapılır) Bitiş bölümü.

2-Sonraları Çıkan "geçiş taksimi" ard arda makâmların arasında yapılır.

3-Son taksim: Biten makâmin hatırlatması yapılır.

"Destgâh" tarzı makâm taksimleri daha çok doğu Türklerin'de vardır. Osmanlı müziğinde ve bugünkü müziğimizde kaybolmuştur. Halen kullanılmamaktadır.

Eskiler makâmları genel olarak 4 şubeye ayırmışlar. Rast-Dügâh-Segâh-Çahargâh. Yakın zamana kadar bizde de örneğin Rast perdesinden başlayınca hep Rastta kalan makamları sıraladıktan sonra dügâha geçilirdi. Yalnız taksim san'atında böyle ilişki kurulmamıştır.

CÜNEYD ORHON: Taksimin tarihi ile ilgili olarak ancak 60 sene evveline gidilebilmektedir. O zamandan bu yana tavırlarda değişimeler olmuştur. Hem gazel hem de saz taksimi eski yerlerini kaybetmişlerdir.

Usta sâzende, eser içindeki geçkileri taksimde gösterir. Ancak, makbul olan taksim, icra edilen makâmin dışına çıkmadan aynı makamda uzun taksim yapmaktadır. Bu da oldukça zordur ve daha çok ustalık isteyen bir icradır.

Bir de "Fihrist taksim" adı verilen taksim vardır ki bir makamdan başlayarak, bir çok makâma geçki yaparak taksim yapmaktadır. Ancak bunu yapmak daha kolaydır.

Gazel hanedeliğin en üst seviyesidir. Sazla taksim de aynı şemdir. Herkes gazel okuyamadığı için yok olmuştur.

SENEL ÖNALDI: "Taksimin tarihi ile gelişimi nasıl olmaktadır, ya da nasıl olmuştur gibi bir varsayımları ileri süreceğim.

Taksim sanatı, yani improvisasyon dediğimiz olay insan düşünelerinin birikimlerinin mahsûludur. Bu birikimler nasıl ortaya çıkar? Na-

sıl gelişebilir? Müzik san'atını insan yapıyorsa da halbuki bu tabiatta zaten mevcuttur. Hayvanlar başka türlü bir ahenk içindeyken, canlı dediğimiz tabiatın ya da cansız dediğimiz tabiatın da kendine has bir ahengi vardır. Biz bunların, bu ahenklerin ritmik bir şekilde sokulmuş haline usullü ezgiler tabir ediyoruz. Ama bunlar usulsüz bir şekildeyse, ritmsizse, gelişigüzel oluyorsa buna improvizasyon diyoruz. Bu insanın içinden de gelebilir, kâinattan da çıkabilir. Meselâ rüzgârin sesinin dengesiz ve ritmsiz duyuluşunda bir improvizasyon kabul etmek lâzımdır.

Bunun ötesinde insan improvizasyon nedir? İnsan, öncelikle beyini müzik ile tabiattan aldığı seslerle doyurmalıdır. Ancak bu sayede birtakım birikimler oluşur ve kişinin kabiliyetine bağlı olarak gelişir. Her ne kadar taksimin tarifi belirlenmemişse de, bence müzik san'atının en eski şeklidir. Çünkü usul kavramı, ritm kavramı bilinmezden önce insanoğlu tipki tabiattaki gibi dengesiz, kararsız sesler çıkarmak zorundaydı. Çünkü improvizasyon insanın dışında zaten vardır. Ama geçmişimize baktığımız zaman improvizasyon şekilleri içinde, uzun havalarımızı görüyoruz. Uzun havalarda bir çeşit improvizasyon san'atının mahsulüdür. Eğer uzun havalar çok eski tarihlere dayanıyorsa, improvizasyon da o kadar eski demektir. Türkü uzun havalar dan doğmuşsa ki ben öyle sanıyorum, doğudaki makâm denemeleri, insan ağızından çıkan seslerin improvizasyonu şeklindedir. Yani bugünkü düşüncelerimize göre improvizasyon çalgılarla değil insan sesiyle başlamıştır. Bunların daha sağlıklı daha güzel daha ahenkli olmasını sağlayan sebepler ise kişinin doyum derecesine bağlıdır. Yani bana göre müzik san'atında bugünkü kurallara göre bir icra yapmak, gerek sesle gerek sazla, bu san'atı ortaya koyacak kişinin çok üstün meziyetlere sahip olduğunun göstergesidir. Yani insan san'atının en üstün seviyesindeyken bu işi başarabilir. Ama bir de Allah vergisi dediğimiz olay vardır. Hiç bir eğitim görmeden, sadece kulağının duyuş kudretiyle kendi kişiliğini birleştiren icra vardır. Bu da bazı san'atlarda, san'atçılarda kendiliğinden konuşan bir improvizasyon şekli doğurmaktadır. Ama neresinden bakarsak bakalım bununda altında bir bilgi vardır. Yani mutlaka teorisini görmeden, bu işi üstün seviyede başabili bir kişiyse, bu kişi en azından kulak yardımıyla yani pratik olarak teoriyi kapsamıştır. Bilhassa bilfiil okuyarak, yazarak değil, dinleyerek almıştır. Esasta müzik dinleyerek alma ve de çok genç yaşı-

larda başlama, müzik san'atları san'atçılardında, bu improvizasyon san'-atı daha da üstün seviyelere ulaşmaktadır. O zaman teorisini de alınca iş daha da farklı bir ahenge bürünmektedir. Dolayısıyla bu ahengin güzelliği kişinin yıllarına, tecrübelerine ve aldığı bilgilere bağlıdır ve bunlarla doğru orantılıdır. İmprovizasyon san'atı ancak bu şekilde amacına ulaşabilir. Yoksa her çalğı çalanın, her söyleyenin bu işi beceriyor diye düşünülmesi, basit bir düşünce tarzıdır. Çünkü bu san'at, san'atın en yüce mertebesidir. Buna göre burada makâm kültürü, makâmin içindeki geçgiler, makâm seyri ve bu seyirler içindeki pratik zekâ çok önemlidir. Bu san'atla uğraşan kişinin parlak bir zekâya sahip olması şarttır. Aksi takdirde vasat bir zekâdan, iyi improvizasyon beklemek boşunadır.

Bölüm 3

A - BAYATI - ŞIRAZ MAKAMI SESSİRASI:

(1 - 1 - 1/2) formülü üzere kurulmuş ve orta yarıml ton vasıtasya birleşmiş (Üst tetrakordun birinci perdesine göre) iki beraber tetrakord, "Bayati - Şiraz" makâminın sessîrasını oluşturur.

Bu sessîrasında alt tetrakordun sonuncu perdesi, makamın MAYE' sidir. Küçük oktavdaki Bayati-Şiraz perdesi = DO perdesi, maye olursa makamın sessîrası ardıcıl küçük altılılar sessîrasından ibaret olacaktır. Yani, mayeden kîvîntanın üst aparıcı tonuna kadar (LA Bemol perdesine kadar) olan sessîrası küçük altılıdır. Eğer Kîvîntanın üst aparıcı tonu Lâ Bemol yerine Lâ Bekar olsaydı, bu dizi, büyük altılı olarak isimlendirilirdi.

SESSİRASI

B - PERDELERİN MAKAMDAKİ GÖREVLERİ:

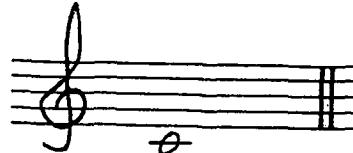
MAYENİN ALT KIVARTASI: Sessîrasının birinci perdesidir. Buradan yukarıya doğru mayeye (Bayati-Şiraz=DO perdesine sıçrama yapmak mümkündür.

MAYENİN ALT MEDİANTI: Bu perdeden mayeye ve onun üst aparıcı tonuna (Simayı-Şems=RE perdesine) sıçrama yapmak mümkündür.

ALT APARICI TON: Bu perdeden mayenin üst aparıcı tonuna (Simayı-Şems=RE perdesine) sıçrama yapmak mümkündür.

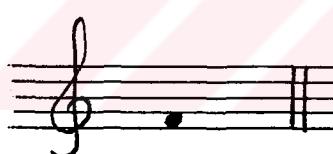
M A Y E: Buradan yukarıya doğru, kıvarta ve kıvintaya, aşağıya doğru medianta (Bayatı-İsfahan=LA perdesine) ve alt kıvar-taya (Rast=SOL perdesine) sıçrama yapılabilir.

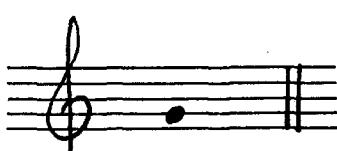
ÜST APARICI TON: Simayı-Şems perdesi olarak adlandırılır. Buradan, yukarıya doğru, mäyenin kıvinta (Şikesteyi-Fars=SOL perdesi) ve 5. derecesine (Bayatı-Kurd=LA perdesine), aşağıya doğru ise, mayenin alt aparıcı tonuna (Hariç Segâh=Sİ perdesine) sıçrama yapmak mümkündür.

MAYENİN ÜST MEDİANTİ: Bu perdeden (Mı Be-mol perdesinden) yukarıya doğru, mayenin 6. derecesine (Bayatı-Kurd=LA perdesine), aşağıya doğru ise mayeye (Bayatı-Şiraz=DO perdesine) sıçrama yapmak mümkündür.

MAYENİN ÜST KIVARTASI: Bu perdeden aşağıya doğru, mediantın üst aparıcı tonuna (Hariç-Segâh=Sİ perdesine) ve mäye'ye sıçrama yapmak mümkündür.

MAYENİN KIVİNTASI: Bu perdeden aşağıya doğru, mäyenin üst mediantına (Mı Be-mol perdesine), üst aparıcı tonuna (Simayı-Şems=RE perdesine) ve mäye'ye sıçrama yapılabilir.

KIVİNTANIN ÜST APARICI TONU: Bu perdeden ancak mäyenin üst kıvintasına (Şikesteyi-Fars=SOL perdesine) sıçrama yapmak mümkündür.

Yukardaki perse açıklamalarından şu sonuçlara varabiliyoruz:

- a) Bayatı-Şiraz makamının sessîrası üzerinde, sırasıyla durulması gereken perdeler şunlar olmalıdır:

1. Maye (Bayatı-Şiraz=D0 perdesi).
2. Mayenin kıvıntası (Şikesteyi-Fars=SOL perdesi) ve mâyenin üst aparıcı tonu (Simayı-Şems=RE perdesi).
3. Mâyenin alt mediantı (Bayatı-İsfahan=LA perdesi) mâyenin kıvartası (Muhalif=FA perdesi) ve mâyenin üst mediantı (Mİ Bemol perdesi).
4. Mâyenin alt aparıcı tonu (Hariç Segâh=Sİ perdesi) ve mâyenin alt kıvartası (Rast=SOL perdesi).
5. Mâye kıvıntasının üst aparıcı tonu (LA Bemol perdesi).

b) Cetvele bakıldığında bu makamın güçlü hissi veren perdesinin bir tane olduğu sanılabilir. Yani en çok üzerinde durulması gereken perdenin (alttan ve üstten işlenen perdenin) Simayı-Şems=RE perdesi olduğu göze çarpmaktadır. Gerçekte bu perde güçlü özelliği gösteren perdelerden biridir. Fakat bu demek değildir ki bundan başka güçlü özelliği gösteren perde yoktur. Bu perde dışında yine aynı derecede güçlü özelliği iki perde daha vardır. Bunlardan biri mâyenin alt mediantı olan (Bayatı-İsfahan=LA perdesi) diğeri de mâyenin üst kıvartasıdır (Muhalif=FA perdesidir).

Güçlü karakteri taşıyan bir başka perde de Şikesteyi-Fars=SOL perdesidir. Esasen alt notlarla en çok sayıda ilgi kuran bu perdenin güçlü olmaması pek normal karşılaşmaz. Bu bakımdan bu perdeye de ikinci derecede güçlü nazarıyla bakiımız şarttır.

c) Sessirrasında yukarıdan ve aşağıdan birinci derecede diğer perdelerle ilgi kuran perde, mâyedir. Bundan sonra mâyenin üst aparıcı tonu gelmektedir. Daha sonra ise mâyenin üst mediantı olan Mİ Bemol perdesi gelir. Kendinden öncekilerle ilgi kuran perdelerin başında Şikesteyi-Fars=SOL perdesi gelir. Bundan sonra sıradaki Muhalif=FA perdesidir. Kendinden sonrakilerle ilgi kuran perdelerin başında da Bayatı-İsfahan=LA perdesidir.

C - BAYATI - ŞIRAZ MAKAMININ SESSIRASINDA MÜMKÜN OLAN SIÇRAMA HAREKETLERİNİ GÖSTEREN CETVEL:

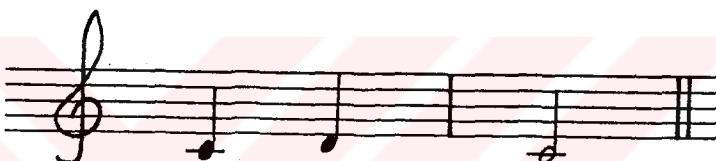
A musical staff in treble clef. Above the staff, there are numbers indicating pitch levels: 4, 3, 3, 5, 4, 3, 3, 5, 4, 3. Below the staff, there are note heads and stems. Some notes have vertical lines below them, some have horizontal dashes, and some have both. Below these, there are numerical values: 3, 4, 3, 3, 4, 3, 3, 5, 4, 5. The staff ends with a sharp sign (F#) and a 5.

D - TAM VE YARIM KADANSLAR:

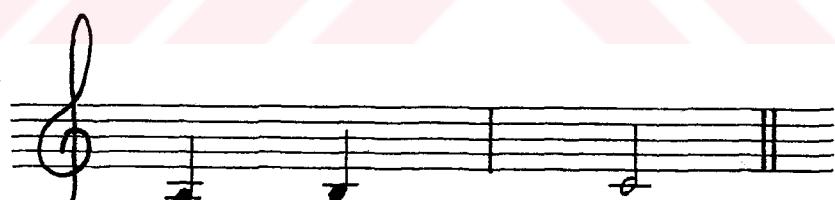
Bayatı - Şiraz makamında tam kadans Mâye'de (DO=Bayatı-Şiraz perdesinde) yapılır. Yarım kadans ise. Alt mediant (LA), Üst aparıcı ton (RE) ve Üst kivarta (FA) ile Üst kivintâda (SOL) yapılır.

a) Yukardan aşağı komşu perdelerle yapılan tam kadans.

b) Üst aparıcı tonla yapılan tam kadans.

c) Aşağıdan komşu perdelerle yapılan tam kadans.

d) Alt aparıcı fondañ mâyeye dayanmakla elde edilen tam kadans.

e) Üst kívintadan mâyeye sıçramakla elde edilen tam kadans.

f) Alt kívartadan sıçramakla mâyeye dayanılarak elde edilen tam kadans.

YARIM KADANSLAR:

a) Yukardan komşu perdelerle alt medianta dayanarak elde edilen yarıml Kadans.

b) Mâyenin üst aparıcı tonuna yukardan üst mediant vasıtasıyla dayanılarak elde edilen yarım kadans.

c) Mâyenin üst kivartasına dayanılarak yukardan komşu perdelere yapılan yarım kadans.

d) Mâyenin üst kivintasına, kivintanın üst aparıcı tonuya yukarıdan aşağı dayandırmak yoluyla yapılan yarım kadans.

e) Mâyenin üst mediantından sıçrama yoluyla mâye kivintasına dayanılarak elde edilen yarım kadans.

f) Aşağıdan komşu perdelerle, mâye kivintasına dayanılarak elde edilen yarım kadans.

BAYATI - ŞIRAZ MAKAMINDA MUSİKİ BESTELEMEK:

Bayatı - Şiraz makamında musiki bestelemek için daha önce öğrendiğimiz kurallardan yararlanarak dört ifade yaratmaya çalışalım.

a. İfadesi

b. İfadesi

c. İfadesi

d. İfadesi

a. İfadesi sessîrasının üst aparıcı tonundan başlar ve yine üst aparıcı tonunda biter. b. İfadesi de mâyeden alt kıvartaya sıçrama hareketini yapar. c. İfadesinin bir varyantıdır. d. İfadesine gelince, bu da üst aparıcı tonda yarım kadans meydana getirir.

Bu ifadelerin toplamına birden göz attığımızda, ifadelerin mâye ve yarım kadans yapacak olan perdeler arasında çıkışlı-inişli bir tempo-

da olduklarını rahatlıkla görüp duyabiliriz.

Şimdi ifadelerimizi bir araya toplayarak başlangıç cümlemizi oluşturalım.

BAŞLANGIÇ CÜMLESİ.

Bağlayıcı ifade

Bayatı - Şiraz makamında birinci ifadeler toplamını içeren cümle, daima yarımadan yapan perdelelerde bitirilmelidir. Bu bir kurallıdır.

İkinci olarak yaratacağımız cevap veren cümlenin ifadelerini de aynı kurallar içinde (Makam kurallarına dikkat ederek) yaratalım.

Cevap verecek cümlenin birinci ifadesi, yarımadan yapan perdelelerden birinden başlatılır. İkinci ifade de yarımadan yapan perdelelerden birinde bitirilir. Üçüncü ifade ise birinci cümlenin birinci ifadesinin aynısıdır. Son ifade ise mâyede bitirilmiştir. Cevap veren cümle başlangıç cümlesinin varyantı da olabilirdi.

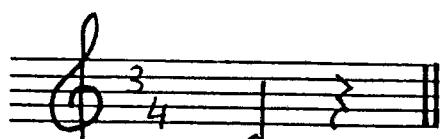
e.İfadesi

f.İfadesi

g.İfadesi

h.İfadesi

Şimdi de yukarıdaki ifadelerden kurulu olan cevap cümlesini bir arada gösterelim:

CEVAP VEREN CÜMLE

Bağlayıcı ifade

Cevap veren cümleye daha da kesinlik kazandırmak istediğimizde hemen yöneltici ifadeyi kullanarak cümlenin giriş noktasına dönebiliriz.

KESİN CEVAP CÜMLESİ

Yöneltici ifade

İki cümle böylece yaratılıp bir araya getirildiğinde, "MAYEYİ - BAYATI - ŞIRAZ" şubesini meydana getirmiştir oluruz.

MAYEYİ - BAYATI - ŞIRAZ

CEVAP VEREN CÜMLE

"M.-Bayatı-Şiraz"dan sonra sıradaki şube, "BAYATI - ISFAHAN" dır.

BAYATI - ISFAHAN: Bu şubenin "Mâyeyi-Bayatı-Şiraz" şubesinden farkı şudur: Cevap veren cümle, mâye perdesinde değil, mâyenin alt mediantında (Bayatı-İsfahan=LA perdesinde) bitmesidir.

BAYATI - ISFAHAN ŞUBESİ

CEVAP VEREN CÜMLE

Bundan sonra sıradaki şube "HUZZAL" şubesidir.

HUZZAL: Bu şube mâyenin kıvıntası (Şikesteyi - Fars = SOL perdesi' ile başlar. Bu şube mâyenin üst mediantını (Mi Bemol perdesini) kaldırır. Bu perdeyi sessırasına Mı Bekar=Gerayı perdesi olarak sokmak ister. Huzzal'ın birinci ifadesi" gerayı=Mı perdesinde "bitirilmelidir. Cevap veren cümlesi de yine aynı gerayı=Mı perdesinde bitirmelidir. Birinci cümle daima varyant olarak tekrarlanmayı arzu eder. Ve nihayet en son cevap veren cümle ise, mâyenin tersiyasını tekrar eski şecline getirmek suretiyle (Mı Bemol), mâyede bitirilmelidir.

HUZZAL ŞUBESİ

CEVAP VEREN CÜMLE

BİRİNCİ CÜMLENİN VARYANTI

Şimdi bu üç şubeyi bir arada gösterelim.

BAYATI ŞIRAZIN MAYESİ

Bayatı - Şiraz makamı, BERDAŞT - ISFAHANEK - BAYATI ŞIRAZIN MAYESİ - NİŞİBİ FERAZ - BAYATI ISFAHAN - ZİL BAYATI ŞIRAZ - HAVERAN - UZZAL (Bazan da uzzaldan sonra "MEHLÜT" yâni uzzal ile şikesteyi farşın karışımı ve bundan sonra da "DILRUBA" çalınır.) ve BAYATI ŞIRAZIN MAYESİ ile tamamlanabilir.

İlk öğrenenlere, BAYATI ŞIRAZIN MAYESİ - (Bundan önce Berdaşt' da olabilir) - BAYATI ISFAHAN (Bazan bundan önce "Nişibi-Feraz" da olabilir).

Bazan "UZZAL" şubesi bazanda direk olarak Bayatı-Şirazın mayesiyle bitirilir.

Başka bir örnek verelim:

BAYATI ŞIRAZ

Vâkîf Abdulkasîmov'un araştırmalarına göre daha önceleri Bayatı-Şiraz Makamı içerisinde şu şubeler kuruluyordu.

Mâyeyi Bayatı-Şiraz, Bayatı-İsfahan, Ebülçep, Azerbaycan, Bayatı-Kürt, Hacı Yuni, Deşti, Katar, Huzzal, Mâyeyi Bayatı-Şiraz.

Daha sonraları ise bu şubelerden çoğu başka makamlar içerisinde kuruldu ve o makamlara dahil oldu bazlarında unutuldu.

Tariyel Aydinoğlu Mehmetov'un araştırmalarına görede Bayatı-Şiraz makamında önceleri şu şubeler kurulmakta idi.

Berdaşt, Bayatı-İsfahan, Bayatı-Kürt, Bayatı-Acem, Baba-Tahiri, Haveran, Mâyeyi Bayatı-Şiraz.

Günümüzde ise şu şubeler kurulmaktadır.

Berdaşt, Mâye, Nişibi-Feraz. Bayatı-İsfahan, Zil Bayatı-Şiraz, Haveran, Uzzal, Mâyeyi Bayatı-Şiraz.

Vâkîf Abdulkasîmov'un araştırmalarına görede günümüzde kullanılan ses dizisi ve kurulan şubeler söyle:

Bölüm 4
İcrcacı

Taksim No:1

A.Abdullayev

Dikte:Şenel Önaldi
Derleme:Alpay Ünsal

simile

The image shows six staves of musical notation for a bassoon, starting with a bass clef. The notation consists of various note heads (solid black, hollow black, and white), rests, and dynamic markings. In the first staff, there is a 'glis' (glissando) marking above a note. In the second staff, there is another 'glis' marking below a note. The third staff contains a single note with a grace note above it. The fourth staff features a glissando across three notes. The fifth staff has a single note with a grace note above it. The sixth staff concludes with a glissando across three notes.

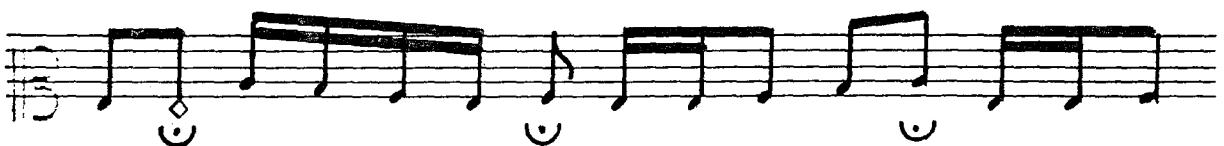
Taksim no:2

İcracı: Behram Mansurov

Derleme ve Dikte: Alpay Ünsal

The sheet music consists of seven staves of musical notation. The notation is for a single instrument, likely a bowed string instrument, given the context of the title. The first staff begins with a key signature of B-flat major (two flats) and a tempo marking of 120 BPM. The notation includes eighth and sixteenth notes, with stems pointing generally upwards. There are several grace notes and slurs. The word "glis" appears twice in the upper right area of the page, once above the second staff and once above the fourth staff, indicating glissando techniques. The subsequent staves continue the melodic line with similar patterns of eighth and sixteenth notes, maintaining the B-flat major key signature throughout.

tr.

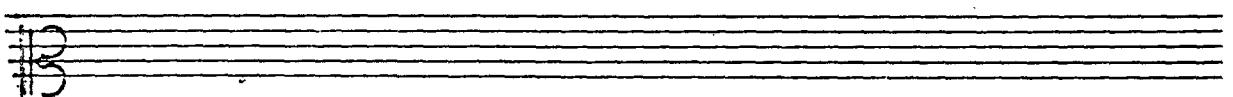
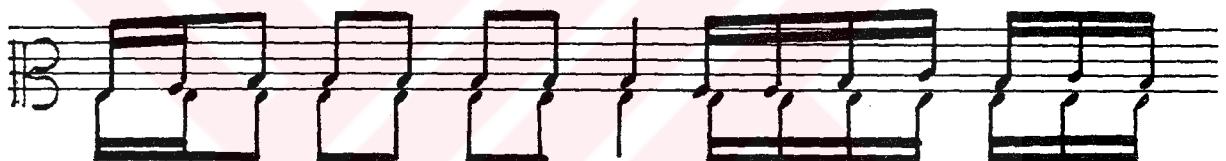
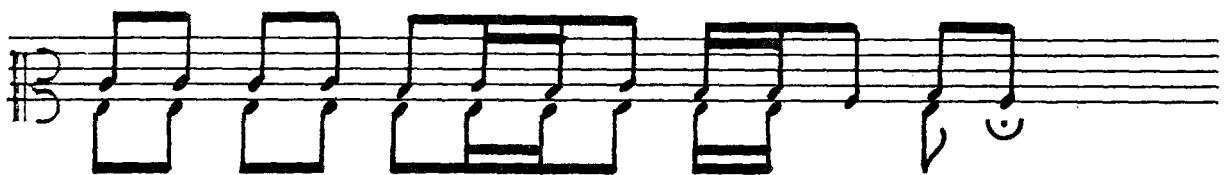

3

tr.

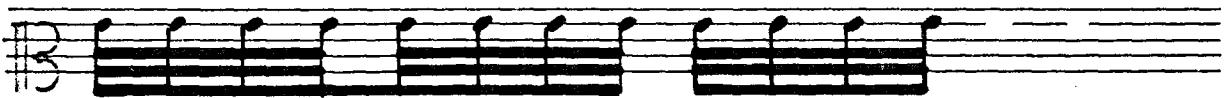

Bayatı-İsfahan
tr.

The image displays a sequence of eight musical staves, each consisting of five horizontal lines. The music is written in common time (indicated by a 'C') and uses a bass clef. The notes are primarily eighth notes, with some sixteenth-note patterns and grace notes indicated by small 'x' marks above the stems.

- Staff 1:** Starts with a bass clef and a 'C' (common time). The melody descends from middle C to A, with grace notes at the beginning of each measure.
- Staff 2:** Continues the descending line from the first staff.
- Staff 3:** Continues the descending line. A dynamic marking 'glis' (glissando) is placed above the notes in the third measure, with a curved line extending to the end of the staff.
- Staff 4:** Continues the descending line.
- Staff 5:** Continues the descending line.
- Staff 6:** Continues the descending line.
- Staff 7:** Continues the descending line. A dynamic marking 'L.P.' (leggiero piano) is placed above the notes in the fourth measure, with a curved line extending to the end of the staff. The marking 'simile' is placed to the right of the staff.
- Staff 8:** Continues the descending line. A dynamic marking 'v' (volume) is placed above the notes in the first measure.

A series of six musical staves, each consisting of five horizontal lines. The staves are connected by vertical bar lines. The first four staves begin with a clef symbol (F, C, G, and F respectively) and a key signature of one sharp (F#). The fifth staff begins with a clef symbol (C) and a key signature of one sharp (C#). The sixth staff begins with a clef symbol (C) and a key signature of one sharp (C#). The music consists of a sequence of eighth and sixteenth notes, with rests interspersed. The notes are primarily black, with some white notes appearing in the later staves.

The image displays a sequence of nine musical staves, likely for a wind instrument like a flute or piccolo, arranged vertically. Each staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music consists of eighth-note patterns.

- Staff 1:** Dynamics: forte (f), dynamic marking 'b' with a wavy line, dynamic marking 'm' with a wavy line.
- Staff 2:** Dynamics: forte (f), dynamic marking '#', dynamic marking 'p'.
- Staff 3:** Dynamics: forte (f), dynamic marking 'p'.
- Staff 4:** Dynamics: forte (f), dynamic marking 'p'.
- Staff 5:** Dynamics: forte (f), dynamic marking 'p'.
- Staff 6:** Dynamics: forte (f), dynamic marking 'p', dynamic marking 'L.P.', dynamic marking 'v'.
- Staff 7:** Dynamics: forte (f), dynamic marking 'L.P.'.
- Staff 8:** Dynamics: forte (f), dynamic marking 'L.P.'.
- Staff 9:** Dynamics: forte (f), dynamic marking 'L.P.'.

B

B

B

B

B

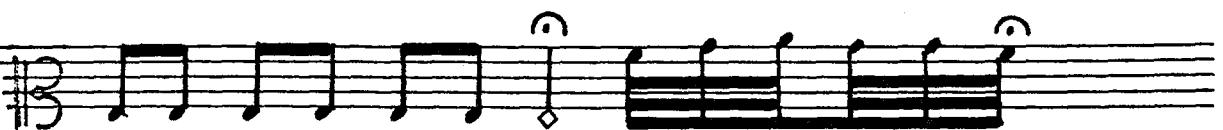
B

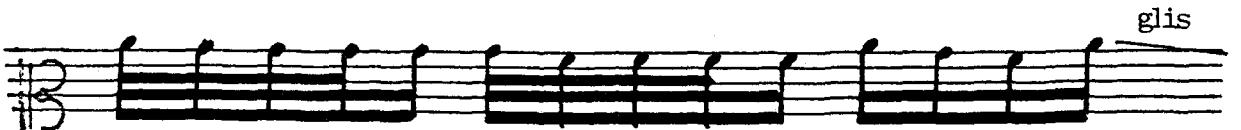
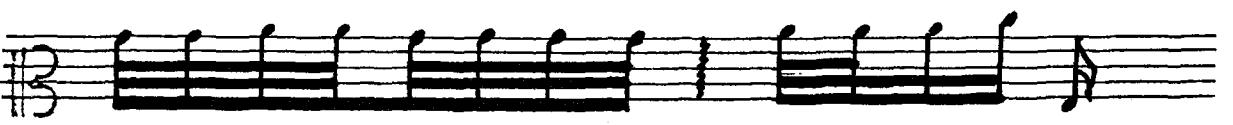
B

B

L.P.

L.P.

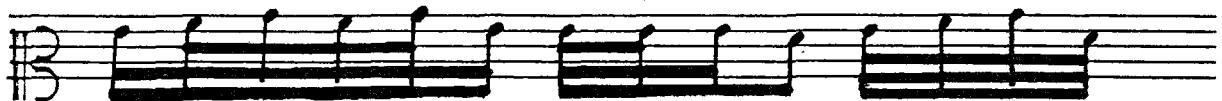

glis

L.P.

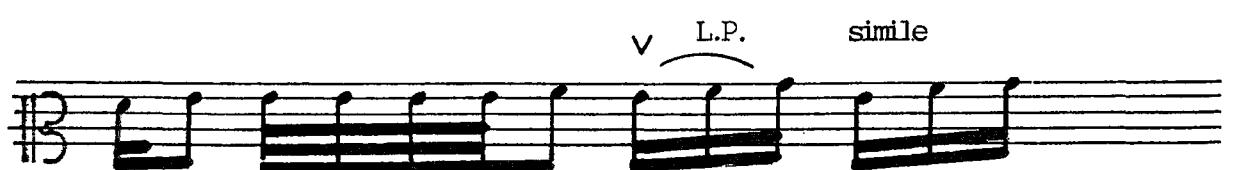

simile

a poco asselerando

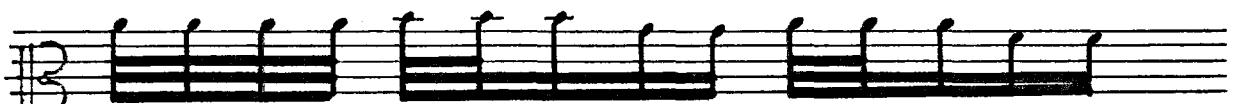
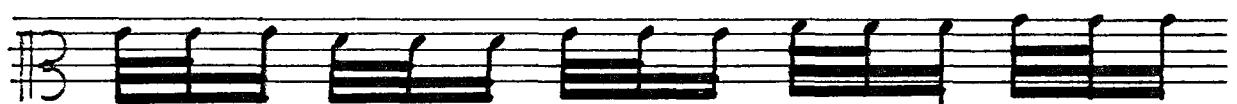

A handwritten musical staff on five-line paper. The staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It features several vertical strokes of varying lengths and dynamics, such as 'L' (long), 'V' (short), and 'F' (medium). There are also slurs and a 'simile' instruction. The staff ends with a double bar line.

A musical staff consisting of five horizontal lines. A circled 'B' with a flat symbol is positioned to the left of the staff. To the right of the staff, there is a tempo marking '120' followed by 'P.M.'. The staff is empty of notes.

A handwritten musical score for the right hand, page 10, measures 12-13. The score consists of two staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains six measures of music. The second staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. It contains three measures of music. The notation includes various note heads, stems, and rests. There are also several handwritten markings: '12' at the beginning of the first staff, '13' at the beginning of the second staff, 'v' above the first note of the second staff, and 'x' with a horizontal line through it above the last note of the second staff.

simile

Musical score for bassoon, measures 15-16. The key signature changes to B-flat major (two flats). Measure 15 consists of six eighth-note strokes on the first three strings. Measure 16 begins with a sixteenth-note stroke on the fourth string, followed by a sixteenth-note stroke on the third string, then a sixteenth-note stroke on the second string, and finally a sixteenth-note stroke on the first string. The measure ends with a sharp sign above the staff.

A musical score for piano, featuring two staves. The left staff uses a treble clef and has a key signature of one sharp. The right staff uses a bass clef. Measure 12 begins with a forte dynamic (F) and consists of six eighth-note chords. Measure 13 begins with a forte dynamic (F) and consists of three eighth-note chords.

A musical staff consisting of five horizontal lines. In the top left corner, there is a tempo marking '130' above a vertical bar line. The rest of the staff is empty.

3

Calando

A musical staff in common time and B-flat major. It shows a descending eighth-note scale. The notes are marked with diamond shapes above them, and a small smiley face symbol is at the end of the scale.

8

A musical staff in common time and B-flat major. It shows a descending eighth-note scale. A dashed bracket above the staff indicates a measure repeat, starting from the eighth note of the previous measure.

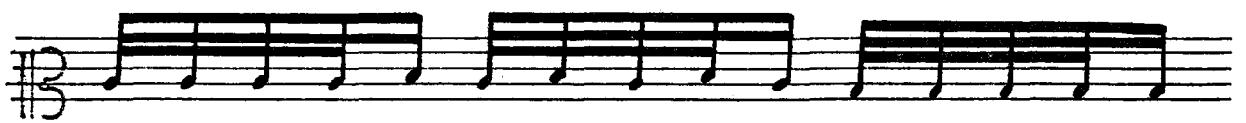
A musical staff in common time and B-flat major. It shows a descending eighth-note scale.

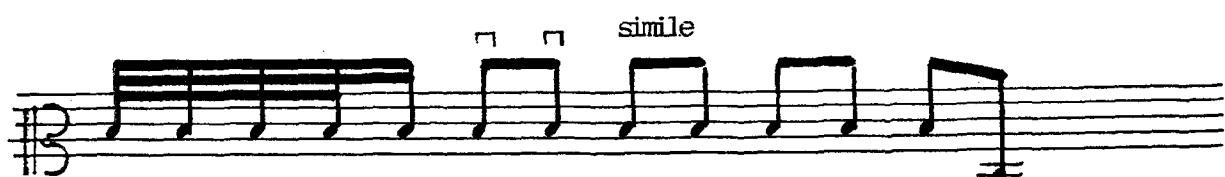
A musical staff in common time and B-flat major. It shows a descending eighth-note scale.

A musical staff in common time and B-flat major. It shows a descending eighth-note scale.

A musical staff in common time and B-flat major. It shows a descending eighth-note scale.

A musical staff in common time and B-flat major. It shows a descending eighth-note scale.

--- 8 ---

zil bayati şiraz

mayeyi bayati şiraz

Moderato

Nota: Alpay Ünsal

Bayatı Şiraz makamına genelde mâyeyi Bayatı-Şiraz şubesiyle başlanmaktadır.

Başlangıç ifadeleri:

Bitiş hissi veren ifadeler:

Veya

Nişibi Feraz şubesine geçebilmek için araştırmalarımda renk çalındığına hiç rastlamadım. Şu ifadelerle girmek mümkün:

veya

Nişibi Feraz şubesinden sonra Bayatı-İsfahan şubesi gelmekte ve istenirse bir renk çalınır ya da direk şu ifadelerle girilir:

veya

Bayatı Isfahandan sonra zil-Bayatı Şiraz çalınır.

Haveran şubesine giriş ifadeleri:

Tekrar zil Bayatı-Şiraza dönülverek Uzzal şubesine girilir.

Uzzal şubesine giriş ifadeleri:

The musical score consists of five staves of notation, each representing a different mode (Bayatı) from the set of five modes mentioned in the title. The staves are arranged vertically, with each staff starting with a unique mode signature. The notation includes various note values (eighth and sixteenth notes), rests, and grace notes. Small, hand-drawn-like faces are placed below certain notes to indicate performance style or mood. The score is titled 'Model. Bayatı-Şiraz Taksim' and is attributed to 'Alpay Ünsal'.

Handwritten musical score for a wind instrument, page 54. The score consists of eight staves of music. The first staff starts with a key signature of B-flat major (two flats). The music includes a grace note, a glissando instruction (glis), and various rhythmic patterns (eighth-note groups, sixteenth-note patterns). The score concludes with a final staff ending with a C-clef.

3   3

3   3

L.P.

Bayati İsfahan

Handwritten musical score for a band instrument, likely trumpet or flute. The score consists of seven staves of music. The first six staves are in common time (indicated by 'C') and the last staff is in 6/8 time (indicated by '6/8'). The key signature changes between staves. Measures 1-6 show eighth-note patterns. Measure 7 shows quarter notes followed by eighth-note pairs. Measure 8 concludes the piece.

3

simile

glis

Haveran

The musical score consists of six staves of music. The first five staves are identical, each starting with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). These staves feature a continuous eighth-note pattern. The sixth staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp, followed by a measure of eighth notes and a single eighth note.

Musical notation for a string instrument, likely cello or bass, consisting of six staves of music. The notation includes various note heads (open, closed, and filled), stems (upward and downward), and rests. Measure numbers 61 through 66 are indicated above the staves. A large red 'X' watermark is visible across the page.

61

62

63

64

65

66

glis   3   3

Uzzal.

1

2

3

4

5

6

glis glis

glis glis

glis

glis glis

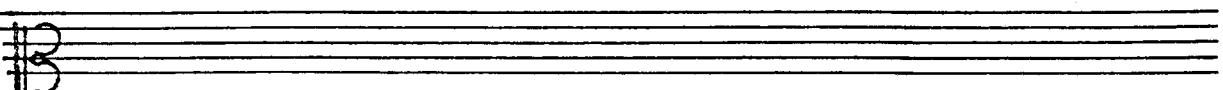
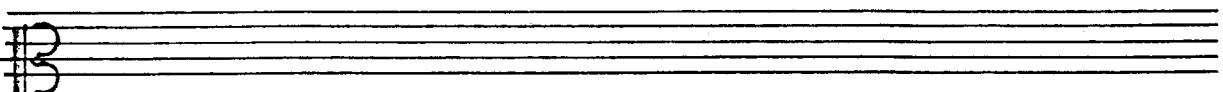
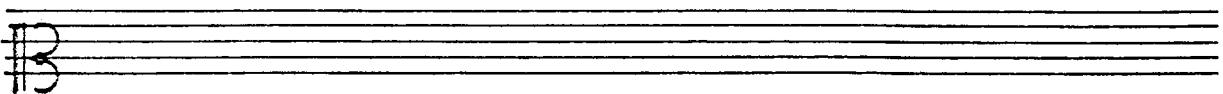
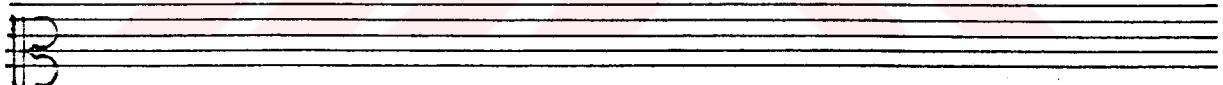
b

glis

Nota: Alpay Ünsal.

KULLANILAN KISALTMA VE ÖZEL İŞARETLER

LP. : Lal parmak işaretidir. Mızrabı tele vurmadan sadece sol el parmaklarını tele vurmak suretiyle ses çıkmak tekniğidir.

ʒ : Tel inletme işaretidir. Basılan perde üzerinde tel aşağı yukarı doğru hareket ettirilir.

◊ : Aheng tellerinin işaretidir.

□ : Üst mızrab işaretidir.

▽ : Alt mızrab işaretidir.

BİBLİYOGRAFYA

- 1- ABDULGASIMOV Vakıf Azerbaycan Tarı, Işık Neşriyatı, Bakü, 1989.
- 2- DEVELLİOĞLU Ferit: Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1966.
- 3- HACİBEYOV Üzeyir: Azerbaycan Hâlg Mûsigîsinin Esasları, Azerbaycan Elmeler Akademidyası Neşriyatı, Bakü, 1965.
- 4- MEMMEDOV Tariyel: Azerbaycan Mugam Destgahları, Işık Neşriyatı, Bakü, 1989.
- 5- MEMMEDOV Neriman: Rast Mugâmi, Bakü, 1975.
- 6- ORHANBEYLİ Orhan: Tar Tedrisinin Metodikası, Işık Neşriyatı, Bakü, 1976.
- 7- ÖNALDI Şenel: Türk Mûsikisinde Kompozisyon, Tahlil ve Makam Nazariyatı, İstanbul, 1983.
- 8- ÖNALDI Şenel: Kişisel Görüşme, İstanbul, 1992.
- 9- ÖZEL Nevçivan Sevindik: Segah Makamında Taksim Çeşitlemeleri, (Yüksek Lisans Tezi) 1987.
- 10- ÖZTUNA Yılmaz: Türk Mûsikisi Ansiklopedisi, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1976.
- 11- PAŞMAKÇI Yücel: Kişisel Görüşme, 1992.

Biyografi

14.02.1963'te Tokat'ın Zile ilçesinde doğdu. Babasının müzisyen olması nedeniyle ilk müzik derslerini babasından aldı. İlkokula başlamadan saz çalmasını öğrendi. İlk ve orta öğrenimini Zile'de lise öğrenimini Turhal'da yüksek öğrenimini de İstanbul'da tamamladı. Yüksek öğrenimi sırasında Azerbaycan'ın türlü tarzenlerinden olan Zamik Aliyev ve Nureddin Salamov'dan ders aldı. Daha sonra Doç.Dr.Şenel Önaldı ile tanışarak onun çalışmaları ve bilgilerinden faydalandı, dersler aldı. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Müziği alanında Yüksek Lisans sınavını kazandı. Halen burada eğitimini sürdürmekte ve öğretmenlik yapmaktadır.

1994-İSTANBUL

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜmantasyon MERKEZİ